

CONCEPT Notitie Mantelzorg 2019+

1. Algemeen

Wettelijk kader

De wet maatschappelijk ondersteuning geeft een aantal verplichtingen aan de gemeente als het gaat om de zorg, ondersteuning of het betrekken van de mantelzorger. In de wet is onder andere geregeld dat de gemeente via de lokale verordening bepaalt hoe men de mantelzorgers jaarlijks waardeert. Daarnaast dient de gemeente mantelzorgers een passende ondersteuningsstructuur te bieden. Dit om de mantelzorger te versterken en te ontlasten, om onder andere overbelasting te voorkomen.

Sociaal Domein Borger-Odoorn

Vanuit het beleidsplan Sociaal Domein vanzelf samen staat één en ander genoemd ten aanzien van mantelzorgers: *Voor mantelzorgers is een goed vangnet nodig. Respijtzorgmogelijkheden (respijtzorg: het tijdelijk overnemen van de taken van de mantelzorger) moeten helder, toegankelijk en laagdrempelig zijn. Het Contactpunt Mantelzorg (CPM) adviseert en ondersteunt mantelzorgers en organiseert bijeenkomsten en lotgenotencontact.*

Het daarbij behorende actiepoint luidt als volgt:

'We gaan onderzoek doen naar vragen, belemmeringen en behoeften van mantelzorgers en vrijwilligers. Daarbij willen we onze aandacht richten op het realiseren van respijtzorgmaatregelen vanuit de boog algemene voorzieningen. Nu loopt de overbelasting vaak te ver op en wordt er een geïndiceerde voorziening verstrekt. We willen aandacht geven aan de waardering, ondersteuning en het faciliteren van mantelzorgers en (vrijwilligers)organisaties'.

Dit alles is meegenomen gedurende de klankbordavond op 3 april 2019 waarbij mantelzorgers werden uitgenodigd om mee te praten over het (nieuwe) mantelzorgbeleid en heeft tevens zijn beslag gekregen in dit beleidsplan. Beleid ten aanzien van vrijwilligers wordt op een later moment naar gekeken.

Aandachtspunten

Mantelzorgers zijn onmisbaar in de hedendaagse samenleving en spelen een belangrijke rol binnen het informele zorglandschap. Je kiest er niet voor om mantelzorger te zijn, je wordt het van de één op de andere dag. Dit betekent vaak dat mensen zich niet hebben voorbereid op een leven als mantelzorger. Mensen die meer dan 8 uur per week gedurende een periode van langer dan 3 maanden voor een dierbare zorgen zijn 'officieel' mantelzorger. Hierbij is de dierbare dan wel zorgvrager woonachtig binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Borger-Odoorn.

Het is duidelijk dat mantelzorgers waar mogelijk gefaciliteerd en ondersteund moeten worden door zorgorganisaties en overige organisaties zoals de gemeente, wat weer voornamelijk uitbesteed is bij Andes en het sociale team. Informele en formele zorg moet elkaar versterken en er moet afstemming plaatsvinden. De focus ligt op eigen kracht (gezin) en het sociaal netwerk. Als de mantelzorger het niet meer alleen kan redden worden algemene of maatwerkvoorzieningen aangesproken zoals respijtzorg.

Binnen het mantelzorgbeleid staan een aantal elementen centraal: vinden, verbinden, versterken en verlichten. Op basis van deze 4 elementen zal het beleid nader worden uitgewerkt.

Ontwikkelingen

Alliantie ouderenzorg

De grote stelselveranderingen in het sociale domein en in de zorg sector zijn aanleiding geweest voor een stevige samenwerkingscoalitie in de regio Drenthe. De afgelopen jaren hebben de Vereniging Drents Gemeenten (VDG Gezondheid & Welzijn), Provincie Drenthe en Zorgverzekeraar Zilveren Kruis een stevige samenwerking 'het Drents Zorglandschap' opgebouwd.

De Alliantie Drentse Zorg voor Ouderen is een uitwerking van het Drents Zorglandschap in samenwerking met Drentse aanbieders zorg en welzijn. Er zijn veel initiatieven in Drenthe op het gebied van ouderenzorg. Eerder constateerden partijen dat het zorglandschap rond ouderen sterk versnipperd was en de behoefte ontstond om de krachten te bundelen. Dit heeft als voordeel om Drenthe-breed actuele thema's rondom de ouderenzorg te identificeren en agenderen. Vervolgens worden best practices verzameld en geanalyseerd, wordt kennis uitgewisseld en worden resultaten zichtbaar gemaakt. De opgave om een integrale sluitende keten voor ouderen in Drenthe te realiseren vraagt om een samenwerkend en dynamisch netwerk, dat met het nodige vertrouwen en lef, de transformatie vraagstukken wil aangaan.

De Alliantie Drentse Zorg voor Ouderen heeft vier thema's geïdentificeerd en uitgewerkt waaronder Eerstelijnsverblijf en respijtzorg. Dit thema heeft als doel de samenhang, toegang en ketenaanpak rondom ELV en Respijtzorg te bevorderen. Er wordt getracht zicht te krijgen op de data rondom vraag en aanbod en er worden gesprekken gevoerd met ouderen. De overige onderwerpen zijn in het licht van het mantelzorgbeleid minder relevant. Dit betreffen 'monitoring, onderzoek en data', 'ontschotten en omschotten' en 'dementievriendelijke samenleving'.

Langer thuis wonen

Ouderen blijven steeds langer thuis wonen en hier wordt vanuit gemeenten en overige zorgorganisaties ook op aangestuurd. Dit door middel van het treffen van maatregelen en voorzieningen. Doordat ouderen langer thuis blijven wonen zal de druk op mantelzorgers alsmaar toenemen.

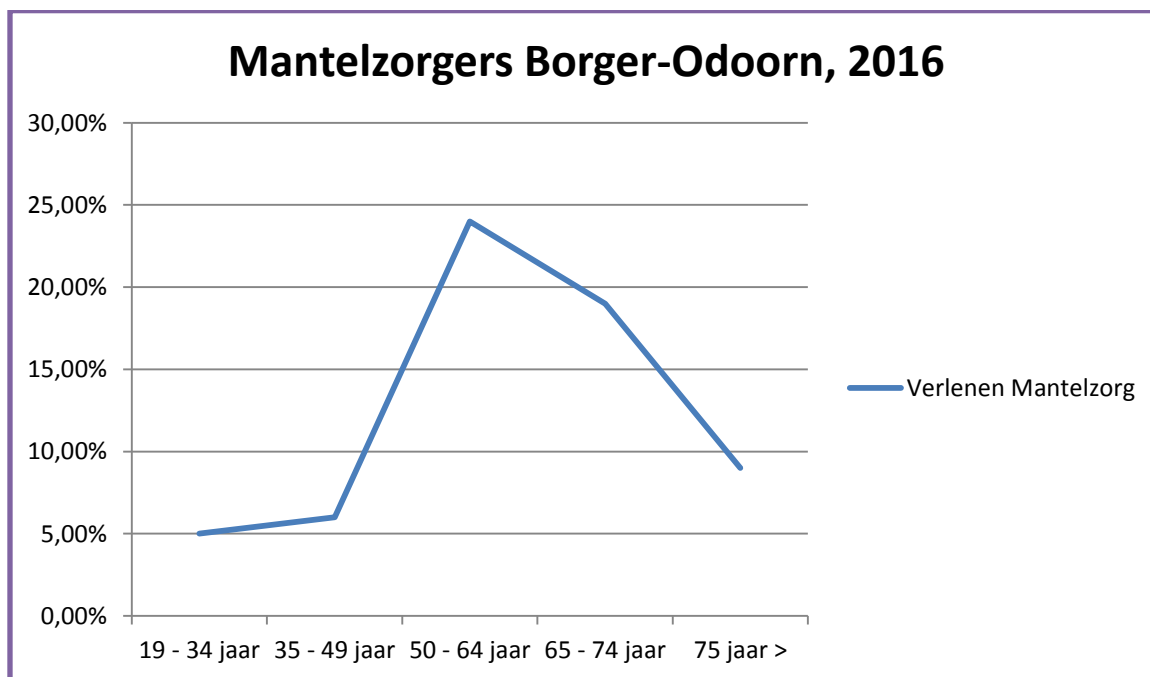
Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) voorspelt dat er in de toekomst minder potentiële mantelzorgers per oudere zullen zijn: het aantal 50- tot 75-jarigen neemt naar verhouding minder snel toe dan de groep 85-plussers. Er zijn anno 2019 vijftien potentiële mantelzorgers op 1 oudere. In 2039 is de verwachting dat dit nog maar zes potentiële mantelzorgers op 1 oudere zullen zijn.

2. Huidige situatie

Feiten en cijfers

Uit onderzoek van de GGD in 2016 blijkt dat inwoners in Drenthe die een leeftijd hebben tussen de 50 en 65 jaar het meest mantelzorg verlenen van alle leeftijdsgroepen. Dit betreft een percentage van in totaal 22%. In Borger-Odoorn is dit percentage 24%. Cijfers van jonge minderjarige mantelzorgers zijn niet bekend.

Bij Andes zijn bijna 500 mantelzorgers bekend. Veel van deze mantelzorgers melden zich jaarlijks aan voor de mantelzorgwaardering. Bij CPM staan in totaal 204 mantelzorgers ingeschreven, waarvan 189 volwassenen en 15 jeugdige mantelzorgers (peildatum 1 januari 2018). Op activiteiten georganiseerd door CPM komen veelal tussen de 20 en 60 mantelzorgers af (jaarverslag 2018).

Klankbordavond

Om de huidige situatie van en ervaring met het mantelzorgbeleid inzichtelijk te hebben, is informatie opgehaald bij inwoners en professionals. Inwoners zijn tijdens een klankbordavond uitgenodigd om mee te praten over het (nieuwe) mantelzorgbeleid binnen de gemeente Borger-Odoorn. De opbrengsten van deze dienen als basis voor deze beleidsnotitie. De avond is georganiseerd in samenwerking met Andes en CPM. Er waren ongeveer 25 mantelzorgers aanwezig om mee te praten over het (nieuwe) beleid.

Elementen

Aan de hand van de vier benoemde elementen staat de huidige situatie weergegeven. Eerst volgt een korte toelichting van het element in cursieve weergave (wat houdt het exact in), vervolgens staat de huidige situatie weergegeven op basis van de klankbordavond en gesprekken met professionals.

Vinden

Bij het element vinden staat enerzijds centraal hoe de gemeente of zorgprofessionals de mantelzorger kan vinden en kan bereiken. De mantelzorger kan je indelen in groepen

zoals de werkende, de jonge of oudere mantelzorger, maar ook de mantelzorger met een migratieafkomst. De groepen zijn allemaal op een andere manier benaderbaar.

Anderzijds is het belangrijk hoe de mantelzorger voorzieningen / instanties kan vinden. Weet men waar zij terecht kunnen met vragen? En wat kan hierin beter?

Tijdens de klankbordavond bleek dat het merendeel van het bestaan van het sociale team afwisten of van het zogenoemde Wmo-loket. Voorheen werd de toegang zo genoemd, een fysieke plek op het gemeentehuis. Nu moeten inwoners met een zorgvraag zich melden bij het sociaal team. Het afweten van het sociaal team of terechtkomen bij het sociaal team gebeurde vaak na doorverwijzing door bijvoorbeeld een huisarts. Ten aanzien van Andes bleek dit het tegenovergestelde. Men wist niet wat Andes exact voor hun kon betekenen als mantelzorger zijnde. Als gemeente beschikken wij over een sociale kaart. Hier werd door geen één mantelzorger aan gerefereerd.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de letterlijke en figuurlijke 'sociale kaart' bij verschillende inwoners nog niet bekend is en waar men terecht kan met vragen over zorg en ondersteuning. Uiteindelijk komt men wel op de juiste plek terecht via een doorverwijzing maar er is nog een weg te winnen.

Treffende afsluiter bij de klankbordavond

'Je zoekt niet naar iets waarvan je niet weet dat het bestaat'.

Versterken en verblijden

Binnen versterken staat de uitdaging centraal om de regie en positie van mantelzorger te versterken. Dit kan in relatie tot wet- en regelgeving, in hoeverre dit lokaal mogelijk is, maar ook in relatie tot het aanbieden van bijvoorbeeld trainingen, cursussen of informatieavonden. Dit alles met het doel om zelfredzaamheid en zelfregie te stimuleren van de mantelzorger.

Verblijden is vaak een mantelzorgwaardering of -compliment waar een mantelzorger recht op heeft. Dit kan door het beschikbaar stellen van een geldbedrag, het organiseren van een mantelzorgdag of verwendag, het aanbieden van een keuzemenu of een kortingspas.

Ten aanzien van verblijden kennen wij momenteel een mantelzorgwaardering, in de vorm van de VVV-bon (volwassen mantelzorgers) of een bioscoopbon (jonge mantelzorgers). Daarnaast organiseert CPM (contactpunt Mantelzorg) veelal activiteiten waar het samenkomen van mantelzorgers centraal staat.

Over de huidige mantelzorgwaardering in de vorm van een VVV-bon waren de meningen sterk verdeeld. De ene waardeert een bon als deze, een andere lijkt een andere vorm van mantelzorgwaardering gewenst. Ook gaf iemand aan dat een bon weinig bijdraagt als het water tot aan de lippen staat. Functionele ondersteuning is in deze meer gewenst dan een waardering als deze. Daarnaast werd de opmerking geplaatst dat 1 bon per zorgvrager volstrekt onvoldoende is. Je doet het samen met een aantal andere maar vervolgens komt maar één iemand in aanmerking voor een waardering.

In het versterken van mantelzorgers geeft men aan dat het ontbreekt aan een overzicht van de mogelijkheden. De informatievoorziening schiet hierin te kort. Mantelzorgers

maken weinig gebruik van mantelzorgondersteuning doordat zij niet altijd goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden. De behoefte aan praktische tips over mantelzorg is wisselend te noemen en persoonsafhankelijk. Ook werd hier veel gerefereerd aan extra ondersteuning op het gebied van respijtzorg (tijdelijke en volledige overname van de mantelzorg). Dit staat vermeld onder het element 'verlichten'. Over de inzet van de mantelzorgconsulent (voor informatie en advies) is men positief. De vindbaarheid van de consulent kan nog worden verbeterd.

Verbinden

De verbinding met en tussen mantelzorgers is zowel informeel (bijv. lotgenotencontact, sociaal netwerk) als formeel van aard. Dit betreft de samenwerking met professionals zoals zorgaanbieders, het sociaal team, mantelzorgconsulenten- of ondersteuners en werkgevers.

Tijdens de bijeenkomst gaf men aan niet zozeer behoefte te hebben aan (meer) lotgenotencontact, maar eerder aan leuke activiteiten. Het contact met zorgprofessionals is over het algemeen goed te noemen, een uitzondering daargelaten. Men voelt zich serieus genomen en gehoord. Wel ziet men graag meer contactmomenten met het sociaal team of is er behoefte aan meer informatie vanuit het sociaal team. Momenteel wordt er ook gekeken naar de organisatie van een mantelzorgcafé.

Verlichten

Het element verlichten laat zich vooral vertalen naar respijtzorg. Respijtzorg en overige ondersteuning moet ervoor zorgen dat de draagkracht en draaglast van een mantelzorger in evenwicht is. Overige ondersteuning (informatiefunctie en educatiefunctie richting mantelzorgers) staat nader weergegeven bij versterken en verbinden.

Een volledige maar tijdelijke overname van mantelzorg wordt ook wel respijtzorg genoemd. Hierin zijn verschillende vormen te onderscheiden waarbij het altijd een tijdelijke voorziening betreft. 'Tijdelijk verblijf' is de verzamelnaam voor verschillende zorgvormen die een verblijfcomponent kennen.

Kortdurend verblijf Logeeropvang	<i>Dit wordt ingezet bij signalen overbelasting mantelzorger.</i>
Spoed respijtzorg	<i>Acute hulpverlening en logeeropvang binnen 24 / 48 uur</i>
Logeertzorg (nieuw)	<i>Planbare hulpverlening. Momenteel pilots gaande</i>
Dagopvang / dagbesteding	<i>Opvang gedurende de dag in bijvoorbeeld een zorgboerderij</i>
Aanwezigheidszorg	<i>Een vrijwilliger die aan huis komt en tijdelijk wat (huishoudelijke) taken overneemt</i>
Respijtzorg 'light'	<i>Activiteiten ondernemen, voor zowel mantelzorger als cliënt</i>
Professionele thuiszorg	<i>Georganiseerd vanuit de Zorgverzekeringswet</i>

Respijtzorg is niet alleen een gemeentetaak maar ook van zorgverzekeraars (Zvw) en zorgkantoren (Wlz). Hierin moet goede afstemming plaatsvinden. Per zorgverzekeraar is de mogelijkheid tot respijtzorg / mantelzorgvervanging verschillend, ook afhankelijk van

een aanvullend pakket. Veelal is de mogelijkheid om tussen 5 en 25 dagen per kalenderjaar mantelzorgvervanging te realiseren (zie bijlage 2)

Naast bovengenoemde mogelijkheden zijn vanuit de Wlz respijtzorgmogelijkheden (crisis- en logeeropvang) + eerstelijnsverblijf. Bij eerstelijnsverblijf is er sprake van een medische noodzaak. De logeertzorg zoals in bovenstaand overzicht benoemd betreft een vorm van logeeropvang waarbij sprake is van een sociale indicatie. Omtrent logeertzorg worden momenteel in verschillende gemeenten pilots uitgevoerd, met ondersteuning van een subsidie vanuit het rijk.

Ten aanzien van aanwezigheidszorg kennen wij binnen de gemeente de VTH'ers (vrijwillige thuishulp) die vanuit Andes ingezet kunnen worden. Momenteel betreft dit een groep van 18 personen. In casussen waar de VTH'ers een uitkomst kunnen bieden zal het sociaal team toeleiden naar Andes waar in gezamenlijkheid wordt gekeken of een VTH'er uitkomst kan bieden. Voor overige algemene respijtvorzieningen zoals kortdurende verblijf, spoed respijtzorg en dagopvang heeft de gemeente Borger-Odoorn met alle (39) zorgaanbieders binnen de gemeente inkoopafspraken gemaakt, wat verwerkt staat in de raamovereenkomsten. De praktijk blijkt echter weerbarstiger ondanks de inkoopafspraken met vele zorgaanbieders. Naast deze reguliere afspraken heeft MEE Drenthe de logeering. Dit betreft een kortdurend verblijf voor kinderen, vaak in weekenden.

Tijdens de klankbordavond bleek bovenstaand beeld te kloppen waarbij een aantal voorbeelden tegen het licht werden gehouden. Ook was communicatie hierin weer een terugkerend thema. De bekendheid van respijtzorg is ondermaats en de mogelijkheden die respijtzorg kan bieden. Ook de daadwerkelijke uitvoering en openstelling van respijtzorg blijkt niet altijd voldoende. Daarnaast heerst er een taboe op respijtzorg. Vele mantelzorgers vinden het lastig om (vervangende) hulp te vragen.

In de uitvoering geven veel van de gecontracteerde aanbieders vaak aan geen respijtzorgmogelijkheden dan wel bedden te hebben terwijl ze daar wel op ingeschreven hebben (inkoop). Hierdoor verloopt de toeleiding door het sociale team naar respijtzorg alles behalve soepel. Naast het hebben van geen plek bestaat het vermoeden dat de prijsafspraken ook een struikelblok vormen. Op basis van een casus heeft Schulinck juridisch advies bepaald dat de gemeente vanuit Wmo bepaalde verplichtingen heeft in respijtzorg voor mantelzorgers. Bovenstaande wordt meegenomen in het actieplan (hoofdstuk 4).

3. Uitgangspunten

Op basis van het behoefteonderzoek en overige consultatie hebben wij voor het mantelzorgbeleid een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze dienen als leidraad voor het actieplan.

Missie

Mantelzorgers binnen de gemeente Borger-Odoorn kunnen hun taken als mantelzorgers naar eigen inzicht uitvoeren, gesteund door de ondersteuningsmogelijkheden, waardering en verlichting vanuit de gemeente en zorgprofessionals, en niet afgeremd door mogelijke wet- en regelgeving.

Doelen

Om de missie kracht bij te zetten formuleren wij een aantal doelstellingen om de beleidsnotitie te toetsen.

1. In 2025 is het aantal overbelaste mantelzorgers binnen de gemeente afgenomen;
2. In 2021 weet minimaal de helft van de mantelzorgers wat de ondersteuningsmogelijkheden zijn binnen de gemeente;
3. De respijtzorgmogelijkheden in 2021 zijn voor mantelzorgers inzichtelijker en laagdrempeliger dan voorheen.

Om doelen te meten wordt gebruik gemaakt van bestaande instrumenten (GGD-monitor) maar zullen ook nieuwe metingen geïnitieerd worden (o.a. door bezoek van Andes aan mantelzorgers).

Doelgroepen

Een aantal doelgroepen verdienen extra aandacht. In het actieplan staan hier nadere acties op geformuleerd.

Werkende mantelzorgers

De werkende mantelzorger heeft de grote uitdaging om eigen werk te combineren met het verlenen van mantelzorg. Vanuit de werkgever is het belangrijk dat hier aandacht voor is of komt. Je hebt veel werkende mantelzorgers die voor hun kind zorgen met een lichamelijke dan wel verstandelijke beperking, of voor hun ouders i.v.m. het ouder worden.

Jonge mantelzorgers

Kinderen of jongeren tot 21 jaar kunnen ook de verantwoordelijkheid krijgen om voor hun broer, zus, vader, moeder of andere familielid te zorgen. Voor deze doelgroep is doorgaans weinig aandacht. Langere tijd mantelzorg verlenen als kind of jongere kan op den duur de eigen ontwikkeling afremmen doordat hier te weinig tijd voor is. Ook de schoolprestaties kunnen hier sterk onder lijden.

4. Actieplan

In het actieplan staan (een herijking van) huidige acties en nieuwe acties benoemd. Dit gebeurt niet aan de hand van de vier elementen vinden, verbinden, versterken en verlichten maar op basis van thema's die verschillende elementen raken. Communicatie is bijvoorbeeld belangrijk in het belang van alle vier elementen.

Communicatie

Een veelvoorkomend discussiepunt tijdens de klankbordavond was de communicatie en de bekendheid van voorzieningen voor mantelzorgers binnen de gemeente. Er is een duidelijke informatietekort zichtbaar. Om de bekendheid en zichtbaarheid van voorzieningen te optimaliseren worden een aantal acties uitgevoerd.

Actie	Partners	Wanneer
Ontwikkelen spoorboekje dan wel wegwijzer met informatie over alle voorzieningen binnen de gemeente (4 elementen) en verspreiden	Andes, CPM	Q3 / Q4 2019
Optimaliseren website gemeente Borger-Odoorn	-	Doorlopend
Publiceren ondersteuningsmogelijkheden in kranten en social media	Andes	1 keer per 2 maanden
Bekendheid sociale kaart vergroten (<i>mits deze afgenomen blijft worden door de gemeente</i>)	-	Doorlopend

Respijtzorg

Het ontlasten van mantelzorgers middels respijtzorg kan en moet binnen de gemeente Borger-Odoorn beter georganiseerd zijn. Zowel in toeleiding als de bekendheid en beschikbaarheid van respijtzorg dienen stappen gemaakt te worden. Respijtzorg georganiseerd vanuit de gemeente is alleen bedoeld voor mantelzorgers die zorgen voor een zorgvrager met in ieder geval een Wmo-indicatie.

Actie	Partners	Wanneer
Nieuwe (tarief)afspraken met zorgaanbieder. Hier zijn reeds een aantal afspraken over gemaakt (1). Ook het handboek wordt aangepast.	Sociaal team, Andes, zorgaanbieder	Doorlopend, tot aan nieuwe aanbesteding
Nieuwe inkoopafspraken met zorgaanbieders, als onderdeel van nieuwe aanbesteding	Zorgaanbieders	2020 voorbereiding, ingaande 2021
Lokale mogelijkheden onderzoeken, aanvullend op huidige contractafspraken (2)	Sociaal team, Andes, zorgaanbieders	Q3 / Q4 2019
Regionale mogelijkheden onderzoeken, bijvoorbeeld een logeershuis (3)	Andes, buurgemeenten, zorgverzekeraar	2019 en 2020
Pilots logeerszorg volgen. Na uitkomsten overwegen voorziening logeerszorg	Zorgverzekeraar, buurgemeenten	2020 (na aflopen pilots)
Bekendheid respijtzorg vergroten, zowel de mogelijkheden vanuit de Wmo, als vanuit de Wlz en Zvw (onderdeel communicatie)	Andes	Doorlopend

(1) In het geval een mantelzorger en de hulpbehoevende in aanmerking komt voor respijtzorg kijkt het sociaal team naar de mogelijkheden bij de huidige aanbieders, zo mogelijk in afstemming met Andes (mantelzorgconsulent). Vormt het huidige tarief voor

de zorgaanbieder een struikelblok dan kan het sociaal team of Andes contact opnemen met de gemeente. De gemeente zal dan met desbetreffende zorgaanbieder contact opnemen om tot een maatwerkoplossing te komen.

(2) Voorbeeld: met een aantal lokale aanbieder concrete afspraken maken, bijvoorbeeld het Borgerhof, 't Noaberhuus en Huize Odoorn.

(3) Er zijn verschillende voorbeelden waarbij een logeershuis voldoet aan de behoefte om tijdelijk mantelzorgers te ontlasten (bijvoorbeeld respijthuis Alkmaar). Lokaal is dit niet mogelijk, maar wel in samenwerking met andere gemeenten in onze regio, met een zorgverzekeraar (zorgverzekeringswet) en met zorgkantoren (wet langdurige zorg).

Waardering

Als blijkt van waardering reikt de gemeente Borger-Odoorn jaarlijks de mantelzorgwaardering uit aan de mantelzorgers die zorg dragen voor een zorgvrager woonachtig in de gemeente Borger-Odoorn. De mantelzorger verleent boven gebruikelijke zorg voor een periode langer dan 3 maanden en meer dan 8 uur per week. De mantelzorgwaardering bestaat momenteel al vele jaren uit een VVV-bon ter waarde van €50, en €25 voor de jonge mantelzorger (bioscoopbon). Per jaar zullen we bekijken hoe we invulling geven aan de mantelzorgwaardering, afhankelijk van de behoefte. De hoogte van de waardering blijft €50 voor oudere mantelzorgers (vanaf 21 jaar) en €25 voor de jonge mantelzorger (tot 21 jaar). Daarnaast blijven we pogen om de aanvraagprocedure zo eenvoudig mogelijk te houden.

Om in aanmerking te komen voor een mantelzorgwaardering moet door de mantelzorger minstens 8 uur per week en minimaal 3 maanden lang mantelzorg verleend worden aan een dierbare. De zorgvrager dient woonachtig te zijn binnen de gemeentegrenzen.

Per zorgvrager komt één mantelzorger in aanmerking voor de waardering. Let op: hier geldt een uitzondering voor jonge mantelzorgers. Als er in één huishouden meerdere kinderen/jongeren beneden de 21 jaar voor hun ouder(s) of ander familielid zorgen kunnen deze allen een waardering aanvragen.

Naast bovenstaande mantelzorgwaardering organiseren Contactpunt Mantelzorg CPM en Andes structureel activiteiten om mantelzorgers te verblijden, te versterken en te verlichten. Dit vindt onder andere plaats tijdens de jaarlijkse 'dag van de mantelzorger'. Activiteiten worden afgestemd op de behoefte van de mantelzorgers. Dit kan een etentje betreffen maar ook een verwendag, sociaal-culturele activiteit of anderszins.

Actie	Partners	Wanneer
Herijking opzet mantelzorgwaardering	Andes	Q2 van elk jaar
Uitreiken mantelzorgwaardering	Andes	Jaarlijks
Variabele activiteiten CPM en Andes	CPM, Andes	Doorlopend, meerdere keren per jaar
Dag van de mantelzorg	CPM, Andes	Jaarlijks
Mantelzorger in het zonnetje	Andes	2 keer per jaar

Trainingen en voorlichting

Om mantelzorgers te informeren over de laatste ontwikkelingen, regelingen waar men gebruik van kan maken of praktisch advies voor het uitvoeren van mantelzorg, willen wij trainingen organiseren. Dit moet handvatten bieden en het werk van de mantelzorgvergemakkelijken. Daarnaast moeten trainingen ervoor zorgen dat de draagkracht en draaglast van de mantelzorg in balans is.

Actie	Partners	Wanneer
Trainingen omtrent respijtzorgmogelijkheden (Wmo, Wlz, Zvw)	Andes	Jaarlijks
Cursus praktische uitvoering mantelzorg	Andes	Jaarlijks
Overige trainingen en cursussen (o.b.v. behoefte)	Andes	Jaarlijks

Jonge en werkende mantelzorgers

Jonge en/of werkende mantelzorgers verdienen extra aandacht gezien de situatie waarin zij verkeren. Om deze doelgroepen specifiek te ondersteunen zal hierin een aantal acties ondernomen worden.

In samenwerking met partijen die met jongeren werken willen we meer bekendheid geven aan het begrip mantelzorg en de mogelijkheden tot ondersteuning. Daarnaast willen we jonge mantelzorgers zichtbaar maken.

Voor werkende mantelzorgers moeten werkgevers in de eigen gemeente zich bewust zijn van de verantwoordelijkheid die zij hebben t.a.v. werknemers die mantelzorg verlenen. Werkgevers worden geïnformeerd over het combineren van werk en mantelzorg verlenen. Werkgevers en mantelzorgers dienen bekend te zijn met de cao-regelingen. De voorwaarden van zorgverlof is verruimd. Werknemers met mantelzorgtaken kunnen kortdurend of langdurend zorgverlof opnemen als iemand uit hun eigen omgeving hulpbehoevend is.

Naast de jonge en werkende mantelzorgers kennen wij de oudere mantelzorg en de mantelzorg met een migratieachtergrond. Voor de oudere mantelzorg is vanzelfsprekend al veel aandacht en deze mantelzorg wordt ook makkelijk gevonden en bereikt. De mantelzorg met een migratieafkomst betreft een zeer beperkte groep binnen de gemeente. Huidig aanbod moet voldoende zijn om ook deze groep te bereiken en te waarderen.

Overig

Naast bovenstaande kent de gemeente of andere organisaties nog meerdere voorzieningen om de mantelzorg te ondersteunen:

- Onafhankelijke cliëntondersteuning. Hier kunnen mantelzorgers en hulpbehoevende gebruik van maken indien hiertoe de behoefte is. Sociaal werkers van het sociaal team wijzen de cliënten en hun mantelzorgers hierop. Deze ondersteuning is laagdrempelig en kosteloos.
- Ondersteuning door de mantelzorgconsulent van Andes
- Ondersteuning vanuit de zorgverzekeringswet, bijvoorbeeld respijtzorg of een mantelzorgmakelaar.

5. Organisatie

Binnen de gemeente Borger-Odoorn zijn een aantal organisaties die zich specifiek bekommeren over de mantelzorgers in onze gemeente. CPM is een actieve groep vrijwilligers die jaarlijks vele activiteiten organiseert en heeft door de jaren heen een groot bereik weten te bewerkstelligen. De professionele mantelzorgerondersteuning is georganiseerd vanuit welzijnsorganisatie Andes.

Andes en CPM vormen een twee-eenheid en vullen elkaar aan waar nodig. De activiteiten, informatievoorziening en advies van beide organisaties zullen elkaar versterken. Het CPM wordt ondersteund door de mantelzorg coördinator van Andes. De uitvoering blijft onderdeel van de huidige groep vrijwilligers. Hierdoor wordt er vanuit één beleid en visie gehandeld en worden behoeften van mantelzorgers met elkaar gedeeld.

6. Financiën

Jaarlijks worden er verschillende budgetten gereserveerd voor de uitvoering van het mantelzorgbeleid. Dit staat hieronder weergegeven.

Soort	Inzet <2018	Inzet 2019>
Uitvoeringsbudget mantelzorg	€8.000	€8.000
Inzet mantelzorgconsulent Andes	Binnen huidige inkoop Andes (16 uur p/w)	Binnen huidige inkoop Andes (16 uur p/w)
Mantelzorgwaardering	€20.000	€20.000
Respijtzorg	Variabel	Variabel

Bijlage

Bijlage 1: groepen mantelzorgers

Groepen mantelzorgers

Een inblikje in verschillende groepen mantelzorgers. Meer informatie op movisie.nl/mantelzorgers

Mantelzorgers

Werkende mantelzorger

- Combinatie werk en zorg is vaak lastig
- Verlenen relatief vaker planbare hulp
- Willen graag gewoon blijven werken

Behoeften

- De combinatie van werk en mantelzorg is bekend en bespreekbaar
- Ondersteuning, erkenning en flexibiliteit vanuit werkomgeving
- Passend personeelsbeleid

Jonge mantelzorger

- Tot 25 jaar
- Vaak studierend of schoolgaand
- Hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel
- Krijgen minder aandacht

Behoeften

- Praktische hulp om niet zorggerelateerde activiteiten buitenshuis te kunnen ondernemen
- Emotionele steun en luisterend oor bij zingevingsvragen
- Begrip bij docenten en medeleerlingen

Oudere mantelzorger

- 65+
- Risico op overbelasting vanwege klein sociaal netwerk
- Verhoogde kans zelf gezondheidsproblemen te krijgen

Behoeften

- Delen van zorg met andere naasten en vrijwilligers
- Praktische hulp bij klussen, vervoer en onderhoud
- Regelhulp bij (zorg)administratie

Mantelzorger met migratieafkomst

- Willen liever geholpen worden door familie dan door beroepskrachten
- Soms is er een taboe op psychische of lichamelijke aandoeningen
- Traditionele opvatting over zorg door kinderen aan ouders

Behoeften

- Informatie over medicijngebruik, (psychische) ouderdomsziekten en palliatieve zorg
- Vertaling van informatie (soms mondeling i.v.m. analfabetisme)
- Lotgenotencontact met aandacht voor privacy

Bijlage 2: mantelzorgvervangning Zvw

Op de website van 'Stichting Handen in Huis' staat een overzicht van mantelzorgvervangning georganiseerd vanuit de zorgverzekeringswet : www.handeninhuis.nl/over-ons/zorgverzekeraars. Zilveren kruis Achmea, één van de grotere aanbieders in onze regio heeft het niet over het aantal dagen per kalenderjaar maar over bedragen. Afhankelijk van een aanvullend pakket keert Achmea het volgende uit:

- Extra Vitaal: € 250,00
- 2 sterren: € 750,00
- 3 sterren: € 1.000,00
- 4 sterren: € 1.250,00